

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. Ex Concilio (a) Maguntino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

homicidium, & membrorum mutilationem in ipsis Ecclesiis; de mandante hæc delicta intra Ecclesiam; de occidente ex Ecclesia cum, qui extra est, vel è contra: in quorum resolutione tam proni sunt Diana, & Thomas Bennus ad immunitatem concedendam, quam Cutellus ad illam denegandam. Si integram Epistolam nostri Gregorii IX. præ manibus haberemus, faciliè juxta eam casus illi deciderentur: dum hoc fragmento tantum fruimur, credimus mentem Gregorii esse, ut ea immunitate non gaudeat, qui deliquit in Ecclesiis, vel eorum cœmeteriis, spe fruendi immunitate, & quasi Ecclesiæ securitate motus, quia tunc procedit ratio adducta à Pontifice: si autem homicidium committat in ipsa Ecclesia, & cœmeterio casu, & per accidens, nullâ habitâ consideratione ad securitatem, quam Ecclesia illi præstabat, sed potius dum se defenderet, etiam non servato moderatione inculpatæ tutelæ, non est dubium immunitate Ecclesiæ gaudere, ut doctè probant Sesse rom. 2. decis. 14. per tot. Sarpus de jure asyl. cap. 5. immò qui cum armis fugit in Ecclesiam, & ea retinet, immunitate non gaudet, l. 4. C. Theodos. de his qui ad statuas confug. Ubi Gothofr.

Similiter si extra Ecclesiam, & ejus cœmeterium homicidium perpetravit, etiam cum spe confugiendi ad Ecclesiam, immunitate ejus gaudet, ut expressè decisum fuit ab Urbano II. in Concilio Claromont. suprâ relato in cap. inter alia. Unde credo, juxta copulativam illam, & quæ utitur Gregorius in præfenti, desiderari in homicida, aut mutilante in Ecclesia, aut cœmeterio, ut Ecclesiæ immunitate privetur, quòd spe, & animo utendi eo beneficio, & quasi securus delictum illud perpetraverit in ipsa Ecclesia, aut cœmeterio. Si autem seorsim, vel mutilaverit in cœmeterio, five Ecclesia; tamen ea securitate non motus, vel extrâ deliquerit, spe confugiendi ad Ecclesiam, semper ille immunitate gaudeat: & licet Gregorius in præfenti tantum de occidente, aut mutilante in Ecclesia, vel ejus cœmeterio egerit, idem dicendum est de aliis delictis, ex quibus immunitas Ecclesiastica competit, si extra Ecclesiam, & non ob ejus securitatem perpetrentur: & quoad mandantem homicidium, aut mutilationem, idem dicendum censeo, ac circa ipsam manu propria occidentem, vel mutilantem, quicquid Delbene, & Cutel. senserint.

TITVLVS L.

Ne Clerici vel Monachi sæcularibus negotiis se immisceant.

CAPUT I.

Ex Concilio (a) Maguntino.

Providendum necessariò est unicuique Episcopo, qualiter Canonici vivere (b) debeant, necnon & monachi, ut secundum ordinem regularem vivere studeant, ut, sicut ait Apostolus, unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat, & ut à negotiis sæcularibus omnino abstineant. Multa sunt enim negotia sæcularia, de his tamen (c) pauca perstrinximus, ad quæ pertinet omnis libido, non solum (d) in immunditia carnis, sed etiam in omni carnali concupiscentia. Quicquid plus justo (e) appetit homo, turpe (f) lucrum, (g) munera injusta accipere, vel etiam clarè pro aliquo sæculari (h) conquestu (i) aliquem conducere: contentiones & (j) lites, vel rixas amare: in placitis (k) sæcularibus disputare, exceptâ defensione orphanorum, aut viduarum: conductores aut (l) procuratores esse sæcularium rerum: (m) turpis verbi, vel facti jolatorems esse, vel (n) jocum sæcularem diligere: aleas amare: (o) ornamentum inconueniens proposito suo quærere: in deliciis vivere velle: (p) gulam, & ebrietatem sequi: (q) pondera injusta, vel mensuras habere: negotium injustum exercere. (Nec tamen iustum negotium est interdicens, propter necessitates diversas, quia legimus (r) Sanctos Apostolos negotiatos esse. In regula S. Benedicti præcipitur providere, per quorum manus negotium monasterii transeat.) Canes, & aves lequæ ad venandum. In (s) comestationibus & vino lautè nimis incumbere, superfluitatem in quibuslibet rebus nolle fugere. Quæ omnia ministris altaris interdicens, hortantes eos servare illud Apostolicum: (t) Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus.

secularibus : considerare quoque sententiam (p) Domini dicentis : Attendite ne graventur corda vestra in crapula, & ebrietate : moderari cibum, & potum, ut juxta (a) Apostolum sobrii sint, parati ad servitium Domini : ante se joca (y) secularia, vel turpia fieri non permittere, sed pauperes, & indigentes secum ad mensam habere, & (z) lectionem divinam ibidem audire, & sumere cibum cum benedictione, & laude Domini, secundum Apostolum dicentem : Sive manducetis, sive bibatis, omnia in laudem Dei facite.

N O T Æ.

1. (a) **M**Aguntino.] Ex hoc etiam Concilio citatur textus hic à Burchardo lib. 8. *Decreti, cap. 90.* Carnotensi p. 7. *Deer. cap. 108.* Papiensi in 1. collect. sub hoc tit. cap. 1. & reperitur canon hic in Concilio Magunt. tempore Ludovici Regis celebrato anno 580. Præsidente Rabano Archiepisc. Mogunt. de quo in annalibus Francorum à Petro Pitheo editis ita habetur ; *Habita est autem Synodus ex voluntate, & precepto ejusdem Serenissimi Principis in civitate Maguntina Metropoli Germaniæ, Præsidente Rabano venerabili ejusdem urbis Archiepiscopo, cum omnibus Episcopis, atque Abbatibus Orientalis Franciæ, Bavoriæ, & Saxonie ; Et illi quidem de absolvendis questionibus ecclesiasticis tractatum habuere.* Etiam reperiuntur hæc verba in Concilio Moguntino celebrato temporibus Leonis III. & Caroli Magni anno 813. *can. 14. & lib. 1. Capitul. in addit. cap. 14.* Hanc autem, aliasve Provinciales Synodos non sine licentia Romani Pontificis celebratam fuisse constat ex Baronio anno 852. *num. 25.* Ex ipso Concilio textum transcribo, ut facile conferat lector canonem hunc, prout jacet in hac compilatione, cum ipso Concilio ; & si diligenter singula singulis contulerit, agnoscat primum in hac compilatione omissa fuisse aliqua, quæ non tam præcepti sunt, & legis Ecclesiasticæ, quam concilii, & exhortationis. Deinde animadvertit mendam irrepisse dum pro *interdicimus*, legitur *conradicimus* ; & pro illis verbis, *negotia monasterii procurantur*, transcribiti, *negotium monasterii transeat*. Aliaque studio fuisse mutata, tum ut brevior redderetur ipsa constitutio, tum ut efficacius exprimeretur quid PP. Concilii voluerint. Tam in Concilio autem, quam in hoc textu pro illis verbis parenthesis inclusis, *nec tamen justum negotium est interdicens* ; rectius, & aptius legi, *nec enim justum negotium est interdicens*, ut sic his verbis ratio assignetur ejus, quod præcedit de injusto negotio non exercendo ; notavit Boëtius Epon. in præfati num. 3.

(b) *Vivere debeant.*] Unde titulus hujus canonis est de clericorum vita, sive monachorum.

(c) *Paucâ.*] Nam recensere omnia negotia secularia dedecentia personas Ecclesiasticas, perdifficile est, nec etiam plene recensentur in epistola adscripta Melchiali Papæ, sed falsò, cum in ea allegatur Synodus Nicæna, quæ post Melchiam celebrata fuit. Quare eam tribuit Isidoro Mercatori Baronius anno 312. *num. 80.* in illis verbis : *Quæ sunt negotia secularia sancti canones manifestant, & inhihent, dum perspicue docent, quod quidam, qui in Clero videntur electi, propter turpia lucra conductores alienarum possessionum sunt. Et secularia negotia sub cura sua accipiant ; Domini quidem ministerium* D.D. Gonzal. in *Decretal. Tom. III, Pars II.*

parvipendentes, per secularium verò domos discurrerent, & propter avaritiam patrimoniorum sollicitudinem sumentes. Decrevit namque supradicta sancta Synodus, nullum deinceps clericorum, aut possessiones conducere, aut negotia secularibus se miscere, nisi propter curam pupillarum, orphanorum, aut viduarum. Inter negotia secularia recensent PP. nonnulla, quæ devitanda sunt non solum à clericis, & monachis, verum & omnibus. Referuntur tamen in præfati canone, quia juxta ejus summarium agebatur de vita clericorum, & regularium reformanda, juxta corruptos mores Germaniæ.

(d) *Immunditia carnis.*] De qua, & ejus detestatione, plura congesti in cap. 4. de cleric. conjug.

(e) *Iusta appetit.*] De qua concupiscentia egi in cap. num. 4. de constit.

(f) *Turpe lucrum.*] Quod dicatur lucrum turpe, infra exponemus in cap. 6.

(g) *Muneramina.*] Accipiendo ea à subditis, vel dando ea superioribus : munera enim accipere, vel dare, pluribus sacra pagina testimoniis prohibuitur, quæ congesterunt Melissa lib. 2. *serm. 7. & 8.* Antiochus *homil. 9.* Petrus Damianus *opuscul. 35.* Sanè Job. *cap. 15.* contestatur ; ignem devoratum tabernacula eorum, qui munera libenter accipiunt ; quem locum adversus suos administratos munera capientes, allegavit sanctus Joannes Eleemosynarius, ut scribit Leontius vitæ ejus auctor cap. 4. & David eos, in quorum manibus iniquitates sunt, à quibus longè averti cupit, *dexteram aut repletam muneribus.* Probant plenius acceptionis munerum malignitatem, qui de ea vitanda differunt, Philo de *judicis officio*, Isidorus Pelusiota lib. 2. *epist. 182.* D. Augustinus cap. 15. *sua regula*, D. Bernardus *serm. 61. de modo bene vivendi*, Basilius, cap. 1. *Esaiæ*, ad illud, *diligunt munera.* Optimè creditus Ambrosius in 1. ad *Corinthios*, cap. 6. ad illud, *sed ego sub nullius redigar potestate*, notat Apostolos noluisse munera accipere, ne auctoritatem concessam sibi à Domino inclinarent ; non enim potest constanter argui ille, à quo accipitur, maxime cum ideo promptus sit ad dandum, ut sibi humiliet præpositum. Nonnulla adduxi in cap. 1. de *conjug.*

(h) *Conquasit.*] In hac sexta collectione legitur *quasit*, & in Conciliis editis à Surio *cum quasit* ; sed retinenda est præfata littera. Conquasitare enim Gallicè est acquirere, seu Imperio addere, seu finibus ditionis adjicere. Thomas Vvallinghamus in *annal. Britannicæ*, pag. 573. ibi : *Parati sunt recognoscere terras, quas tenent à Rege præfato, & tradere in manu sua, quas possunt, & residuas pro viribus conquasitant.* Joannes de Thuvroc in *Chrou. Ungar. p. 2. cap. 9.* ibi : *Constat itaque, non tantum septem capitaneos Pannoniam conquasitasse, sed etiam alios Nobiles, qui de Pannonia descendunt.* Illustrat Gerardus

rardus Vossius lib. 4. de vitis serm. cap. 4. Unde munera injusta dare, vel accipere pro sæculari conquestu, est aliquid dare, vel accipere pro sæculari jurisdictione accipienda, vel concedenda, seu pro præfectura, aut aliqua ditione. Inter faciores enim negotiationes monachis ac clericis prohibita præcipua est officiorum sæcularium, seu ditionum venalitas. D. Thomas opusc. 21. Cajetanus in summa, verbo officiorum. Azor tom. 3. instit. lib. 8. cap. 7. Rebellus de justitia 2. p. lib. 9. quest. 18. sect. 2. P. Gregorius lib. 43. synagm. cap. 1. Adam Contzen. lib. 7. polit. cap. 22. n. 16. P. Theophilus Raynaud. in opusc. de relig. negotiat. §. 1. per tot.

(i) Aliquem conducere.] De qua negotiationis specie agemus infra in cap. 6.

(j) Lites, & rixas amare.] Unde litigiosi irregulares sunt, ut latè probat Barb. p. 1. de possess. Episcop. tit. 2. gloss. 14.

5. (k) Placitis sæcularibus.] Idest iudiciis, ut probavi in cap. 1. de feriis, cap. 1. de immunit. Ecclies. coram iudice enim sæculari non debent clerici, aut monachi tanquam advocati perorare, causasque defendere, nisi pro defensione orphanorum, viduarum, vel suæ Ecclesiæ, ut probavi in cap. 1. de postul.

(l) Procuratores.] Ut sequenti commentario probabimus.

6. (m) Turpis verbi, vel facti jocularorem.] Turpis facti, seu verbi jocularor in iure, & apud bonæ notæ auctores ille dicitur, qui proprii corporis spectaculum in scena, aut ludo præbet, qui variis nominibus appellatur, Histrio, Mimus, Pantomimus. Glossa verbo jocularores, in cap. 1. de vita & honestate cleric. lib. 6. quorum artem ignominiosam fuisse etiam apud Gentiles constat ex l. 1. & 2. §. ait Prator., ff. de his qui not. infam. l. si libertus 27. ff. de oper. libert. l. minime 4. C. de Episcop. & cleric. l. 4. C. de spectacul. Tertul. de spectac. cap. 22. ibi: Manifesta damnant ignominia, & capitis diminutione, arcenses Curia, Rostris, Senatu, cæterisque honoribus omnibus simul, ac ornamentis. D. Augustinus de civit. Dei lib. 2. cap. 13. Homines scenici ab honore omni pelluntur. Illustrant Leonardus Coqueus ad eundem locum D. Augustini, Doreans ad Tacitum lib. 4. annal. P. Faber lib. 2. semestr. cap. 12. Revardus lib. 3. varar. cap. 11. Olvaldus lib. 8. Donel. cap. 7. lit. A. Demiterus ad Rosinum lib. 5. antiquit. cap. 6. Amaya in l. unic. C. de majuma: & etiam notavi in cap. Concilii Illib. Licet Histrones eo modo, quo apud nos comædiæ recitantur, ab omni infamia immunnes defendat Villalobos in paradox. juris, cap. 9. quare tam antiquis, quam novis Ecclesiæ canonibus prohibitum est clericis jocularioriam artem exercere, inmo & per annum eam exercentes, privilegio clericali privantur, cap. maritum, 33. dist. cap. clericum, 46. dist. cap. cum decorem, de vita & honestate cleric. cap. 1. eodem tit. in 6. clement. 1. eod. tit. Illustrant Barbosa de jure ecclies. lib. 1. cap. 11. Gregorius lib. 4. parit. tit. 8. cap. 6. Lantdmeter. lib. 2. cap. 52. Acuna in d. cap. clericum, quæ poena privationis privilegii Clericalis valde consona est politix Romanæ; nam apud Romanos similes joculariores ab honore omni arcebantur. Cicero de repub. ibi: Quia & veteres Romani cum artem ludicram, scenamque totam perducerent, genus id hominum non modo honore civium reliquorū,

sed etiam tribu moveri notatione censoria voluerunt. Pro cujus perelegantis loci expositione sciendum est, quod ficut cives à censoribus in ordinem honoris causâ refebantur, sic ab iisdem ignominia causâ ex ordinibus pellebantur: itaque ut tribum largiendo, plebeium; equum publicum assignando, Equitem; Senatam communicando, Senatorem faciebant: ita tribu amovendo, plebeium, equum adimendo, Equitem; Senatu abjiciendo, Senatorem notabant, ut referunt Signorius de jure Roman. c. 16. P. Faber lib. 2. semestr. cap. 12. Unde patet sensus Ciceronis, videlicet, ut per exercitium histronis civis tribu amoveatur, idest omni privilegio Romanæ civitatis spoliatur.

(n) Jocum.] Sæcularem scilicet, quia licet a quæ necessaria est animi recreatio, ac cibus, & potus, quia sicut cibus caloribus nativi detrimentum reparat, ita jocus intellectus, & memoriæ laxata instrumenta reficit, ut ex Philone docet D. Th. 2. 2. q. 168. tamen idem Sanctus, ut ludus licitus sit, eas condiciones requirit: Prima ut ab eo removeantur operationes obcenæ, aut noxiæ: secunda, ut animo temperato fiat; cavendum enim ait S. Ambrosius, ne dum relaxare animum volumus, solvamus omnem harmoniam, quasi concentum quendam bonorum operum. Tertia, ut ludus congruat personæ, loco, & temporis, ut probant, exponuntque Lessius de justitia lib. 4. cap. 4. dub. 13. Lantdmeter. lib. 2. de veteri cler. cap. 133. Gibalinus tom. 2. de negot. lib. 4. cap. 9. art. 5.

(o) Ornamentum. Vestem videlicet incongruam proprio gradui, seu ministerio, ut probavi in cap. cleric. de vita & honestate cleric.

(p) Gulam, & ebrietatem.] Juxta adducta latè in cap. à crapula, de vita & honestate cleric.

(q) Pondera injusta.] Juxta tradita in cap. 2. de emp. & vendit.

(r) Sanctos Apostolos.] Nam D. Paulum tentoria, seu tabernacula edificasse, refertur cap. 18. Actuum Apost. & ipse Apostolus 1. ad Corinth. cap. 4. ajebat: Laboramus operantes manibus nostris. Et sanctos Apostolos ad officia sua, præcipue prædicatoria, rediisse refertur eod. cap. 18. atque inter Ecclesiæ Catholicæ Episcopos Spiridion Thremituntis in Cypro oves pavit, testibus Rufino, & Socrate anno 325. Hilarius Arelatenis agros coluit, Gennadius anno 445.

(s) Regula S. Benedicti.] Videlicet cap. 17. aliàs 64. ipsius regula; ubi post constitutam fratrum Opificum disciplinam, additur: Si quid verò ex operibus artificum venundandum est, videant ipsi per quorum manus transigenda sunt, ne aliquam fraudem presumant asserre. Quæ verba aperte supponunt negotiationem illam, quæ res elaboratæ per proprios monachos, aut per artificum mutuatæ revenduntur, licitam esse clericis, & monachis, exemplo Apostolorum, qui exercentes opificum aliquod vendebant, ut supra retuli, ut ita lineagramine cujuspiam vitam ducerent, & egenis de sua tenuitate subvenirent.

(t) Comestationibus.] Hæc verba omisit Raymondus, forsitan quia à Patribus Concilii Magunt. specialiter improbatum, & damnatum fuit hoc vitium: tum quia illud erat Germanis familiaris; tum quia sufficiens erat prohibitio gulæ, & ebrietatis jam supra relata. Cum enim comestationes, & vinolentia, seu comperationes propria, & peculiaris vitia essent illius gentis, lege universali in corpore juris relatæ reprehendi non debebant. Inde etiam deducit Boetius

Boetius Epon. in presenti, in eodem canone clericos exhortari ad laudem Domini, seu gratiarum actionem peracto cibo: qualis hortatio aliis fidelibus necessaria non fuit, ait Boetius; quia cum Germani comessationibus, & compotationibus dediti negligentes essent in gratiarum actione post cibum sumptum, hac speciali monitione indigebant; immo cum parum proficeretur his monitionibus, & synodalibus constitutionibus, Honorius III. indulgentias concessisse Germanis, qui post gratias Deo datas semel biberent, ut ita ad gratiarum actionem eos alliceret, & ad ulteriorem ingurgitationem non procederent. Sed cum idem de Gallicis referat Victoria *in theatro Deorum*, lib. 2. cap. 27. & nullus alius (quem viderim) familia referat, aut probet, metam naniam, aut anilem fabulam esse credo.

II. (t) *Nemo militans Deo.* Epist. 2. ad Timotheum, cap. 2. quæ Apostoli auctoritate etiam utuntur Pp. Ecclesiæ Afric. can. 16. ibi: *Item placuit, ut Episcopi, Presbyteri, & Diaconi non sint conductores, aut procuratores, nec nullo turpi negotio, & inhonesto vitium querant, quia respicere debent scriptum esse: Nullus militans Deo implicet se negotiis secularibus.*

(u) *Domini.* Apud Lucam cap. 21.

(x) *Apostolus.* 1. ad Timoth. cap. 3.

12. (y) *Joca secularia, aut turpia.* Veteres enim in convivio cantus, tympanitrias, psaltrias, aliaque joca adhibebant. Quintil. lib. 1. instit. cap. 14. ibi: *Sed veterum quoque Romanorum epulis fides, ac sibi adhibere moris fuit.* Idem lib. 1. cap. 3. *Omne convivium scenis, & canticis strepit; pudentia dicta spectantur.* Arnobius lib. 4. advers. Gentes; ibi: *Scribantur Dei vestri in tricliniis cælestibus, atque in chalcidicis aureis cœntiare potare, & adulterium fidibus, & vocum modulatione mul-*

ceri. Seneca epist. 84. ibi: *In comessationibus nostris plus cantorum est, quam in theatris olim spectatorum fuit.* Plura adduxerunt de his jocis, & saltationibus in conviviiis adhibitis Stuchius *de convivio* lib. 3. cap. 20. & 21. Salas *in notis ad Petronium*, fol. 266. Ea de causa Trajanus à Plinio commendatur in panegyrico, quia hæc procul abdicavit à convivio suo, his verbis: *Neque enim aut peregrina superstitionis mysteria, aut obscena petulantia mensis Principis oberrat, sed benigna invitatio, & liberales joci, & studiorum honor.* Similiter Alexander Severus à Lampriodius in ejus vita, ibi: *Marinus quoque parum sancte convivium exornabat, neque histrionem ullum habebat.* Theodosius non solum sibi, sed etiam aliis lege lata psaltrias, atque voluptates illas lege interdixit, ut refert Victor, & Paulus Diaconus *in ejus vita*, & Claudianus *de mensa Stiliconis*, in panegy. ibi:

Nulla citare convivia cantu,

Non pueri lasciva sonant.

Quæ cuncta procul à convivio Christianorum amanda sunt. Concil. Turon. 1. can. 3. apud Burcardum lib. 1. decrees. cap. 226. D. August. apud ipsum lib. 2. cap. 134. Sarisbar. lib. 1. Polycrat. c. 6. & lib. 8. cap. 12. maximè que à mensis clericorum, ut statim dicemus.

(z) *Electiorem divinam.* Per quam inter edendum sapius fumit anima cibum, ut agebat Sidonius lib. 4. epist. 9. quare olim clericis, ut hodie religiosi faciant, inter edendum sacra lectione pascebant animum. D. Cyprian. lib. 2. epist. 2. in fine. Concil. Tolet. 3. can. 7. in cap. pro reverentia 11. 44. dist. Afric. can. 6. Turon. can. 23. Anonymus *in vita S. Fulgentii*, cap. 12. ibi: *Atrox enim, sicut moris est, in convivio sacerdotum de divinis rebus ortus est sermo.* Cassianus lib. 4. instit. cap. 17. Illustrat Savarus *ad Sidonium* lib. 4. epist. 9.

CAPUT II

Eugenius Papa (a) Lucell. Archiepisc.

Sacerdotibus autem, & clericis tuis deauncies publicè, ne ministri laicorum fiant, ne in rebus eorum procuratores existant. Quod si postmodum fieri præsumpserint, & occasione ipsius administrationis propter pecuniariam causam à laicis capiantur, indignum est eis ab Ecclesia subveniri, per quos constat in Ecclesia scandalum generari.

NOTÆ

I. (a) *Lucell. Archiepiscopo.* Ita legitur in prima collectione, sub hoc tit. c. final. & post Concil. Lateran. p. 16. c. 15. Eugenius Papa I. Saresni Episc. quam litteram retinendam esse jam notavi in c. 2. de cleric. agrot. Illud tantum notandum duxi legendum esse *Eugenius III.* non *I.* nam Eugenius I. nullam scripsit epistolam, Eugenius verò III. plures scripsit, & ita legendum est, *Eugenius III.* tam in presenti, quam in dicto c. 2. de cleric. agrotant, & in cap. 2. de apost.

COMMENTARIUM.

2. *Conclusio* EX hoc textu sequens communiter deditur assertio. Clerici non debent esse ministri, & pro- D.D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

curatores laicorum: quod si contraxerint, & deprehendantur in fraude, non subvenitur illis ab Ecclesia, traditur Probatam textus in cap. sed nec 4. cap. 1. §. 1. hoc & probat. in can. 6. Apost. ibi: *Episcopus, aut presbyter, aut diaconus seculares curas non assumat, alioquin deponatur.* Et can. 81. *Non oportet Episcopum, vel presbyterum conicere se in publicas administrationes.* Et can. 83. *Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus operam dans militia, & simul utrumque retinere volens, Romanam præfecturam, & sacram functionem, deponatur.* In hoc autem canone, & in Concilio Chalcedon. can. 185. non agitur de militia armata, aut militum præfectura, hoc est Magistratu, vel dignitate. Militare etiam dicuntur, qui munus aliquod, officiumve in palatio, aut comitatu Principis gerunt, & aliqua dignitate, aut administratione funguntur, l. 1. C. de tabul. l. 1. 79. & 12.

Q999 2

C. de